

ЧИННИКИ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ
Котляр Д.С., Александрова В.О.
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків

Макроекономічна нестабільність та очікування щодо її поглиблення призвели до відтоку капіталу з легальної сфери та значної тінізації економіки України в останні роки. Тіньова економіка є однією з найбільших перепон для розвитку України та підвищення її конкурентоспроможності на світовому ринку. Тіньова економіка завдає суспільству негативний вплив. Вона є могутнім чинником дестабілізації суспільства. Саме тому вирішення даної проблеми є зараз особливо актуальною.

Одна з найголовніших причин тінізації економіки України – неефективне державне регулювання економіки. Недосконалість законодавчої бази та високий рівень бюрократизації значно гальмують процес детінізації економіки. Часта зміна законодавства щодо регулювання підприємницької сфери не дає можливості розробити ефективний бізнес план, а навпаки, стимулює пошуки нових способів тінізації діяльності.

Неефективна фіскальна політика, її нестабільність та недосконалість, відсутність чіткого покарання за недотримання податкового законодавства – дають поштовх до або зведення до мінімуму, або й узагалі до ухилення від сплати податків.

З вищезгаданого чиннику випливає наступний – проблеми на ринку праці, а саме низькі стимули до офіційного працевлаштування та зростання рівня безробіття. Цей чинник тримається на відсутності ефективної системи контролю за неофіційним працевлаштуванням трудових ресурсів.

Не менш суттєвий вплив має недосконалість бюджетної системи та відсутність необхідного контролю за бюджетними коштами. Підтвердженням цьому є перевірки Рахункової палати України, які постійно фіксують численні порушення щодо використання бюджетних коштів.

Також не слід відкидати й психологічний чинник. Якщо в країнах з розвинутою демократією суспільство засуджує таку діяльність, то в нашій країні це виглядає цілком нормальним явищем. Це свідчить про те, що тіньова економіка прижилася і проблема носить загальнодержавний характер.

Із-за тіньової економіки спотворюються об'єм і структура показників стану економіки, деформується бюджетна система, погіршуються умови розвитку соціальної сфери.

Підбиваючи підсумки, необхідно зазначити, що основною метою детінізації української економіки є зменшення частки тіньової діяльності у ВВП країни. Цього можна досягти здійсненням цілою низки радикальних політичних, економічних, правових, організаційних, технічних, виховних і силових заходів національного рівня.